

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

5HD507 HEURISTIKA A TVORBA ODBORNÉHO TEXTU

HANDOUT Č. 6 FORMÁLNÍ ÚPRAVA ODBORNÉ PRÁCE

- **Cílem je poukázat na standardy ve formální (především grafické úpravě) odborného textu. Autor by měl umět prokázat, že teoreticky a prakticky zvládl vybrané aspekty formální úpravy odborného textu, neboť k základním požadavkům kladených na autory odborných textů patří nejen jejich odborná způsobilost, ale i schopnost předat sdělení v požadované formě a prokázat dovednosti spojené s technikou realizace textu.**

- **Formální (grafická) úprava textu splňuje zpravidla následující atributy:**

- Správné používání interpunkčních znamének (tečka, čárka, dvojtečka, středník, vykřičník, otazník, závorky, uvozovky, aj.), které mají především funkci rozdělovací, vyčleňovací a komunikační.
  - ✓ *Středník (;)*
Graficky rozčleňuje složitější vyjádření, jehož části k sobě patří jen volně, pro naznačení různých stupňů obsahové souvislosti mezi částmi výpovědního celku. Odděluje relativně samostatné významové celky uvnitř vět a souvětí, popř. výčtové položky uvedené na samostatných řádcích. Po jeho použití následuje malé písmeno.

  - ✓ ¹*Dvojtečka (:)*
Uvozuje část textu, která svým obsahem z předcházející části vyplývá nebo ji rozvádí a doplňuje. Uvozuje přímou řeč; příklad, výčet či doložení (vysvětlení) předchozí části textu. Velké písmeno po dvojtečce píšeme, následuje-li přímá řeč; obsahuje-li následující vyjádření dvě nebo více samostatných vět oddělených tečkou.

¹Ing. Mgr. Jaromír Tichý, Ph.D., MBA. Dostupné z: https://is.vsfs.cz/auth/el/vsfs/leto2013N_DSeFF/3969242/3660539priprava_tvorba_a_hodnoceni_bakalarskych_a_diplomovych_praciiS_LOCK.pdf
(is.vsfs.cz)

✓ ¹Uvozovky („“)

Do uvozovek se dávají ty části projevu, které doslovně citujeme, přímou řeč nebo které chceme různých důvodů od ostatního textu odlišit, popř. metaforické pojmenování, přenesené užití, odstup autora aj. V českém jazyce se užívají uvozovky, jejichž první uvozovací znaménko se píše dole a druhé nahoře, naopak v anglofonních zemích jsou obě nahoře, ve frankofonních zemích jsou obě znaménka špičatá a v němčině obrácená.

✓ Pomlčka (–)

Je delší než spojovník. Od sebe výrazně odděluje části projevu. Používá se místo čárky pro zdůraznění části sdělení, nebo doplnění vsuvky či vysvětlivky, dále při uvádění číselného rozsahu jen číslicemi bez mezer (např. u letopočtů, stránek textu, resp. 1945–1948; s. 13–15 aj.). Nadměrné používání pomlček může text rozdrobovat a znepřehledňovat.

✓ Spojovník (-)

Je kratší než pomlčka a připojuje se bez mezer, spojuje dvě části slova nebo dva výrazy, které spolu úzce souvisí, tedy u složených substantiv či adjektiv povahy slučovací (např. česko-anglický slovník). Končí-li předcházející řádek spojovníkem patřícím ke složenému výrazu, opakuje se spojovník na začátku následujícího řádku.

✓ Tři tečky (...)

Vyskytují se spíše v psaných textech uměleckého stylu nebo při vynechání části citovaného textu, resp. neúplnost výčtu, výpovědi aj. Oddělují se mezerou a píše se za nimi ještě čárka nebo středník, všude tam kde to vyžaduje větná stavba.

✓ Závorky ( ), [ ]

V textu užíváme kulaté závorky. Pokud je třeba do textu v závorkách vložit další závorky, volíme hranaté nebo lomené závorky. Používají se u vsuvky větné i nevětné, u volně připojeného, samostatného či dodatečně připojeného větného členu. Text v závorkách neoddělujeme mezerou, vně závorek je mezera. Hranaté závorky se používají například ve formátu citace elektronického zdroje, při přepisu výslovnosti nebo k vyznačení komentáře autora textu.

✓ Otazník ?

Používá se zejména u výzkumných otázek, na které text postupně odpovídá.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- ¹ Správné používání mezer v textu.
  - ✓ Za každé interpunkční znaménko patří mezera kromě desetinné čárky.
  - ✓ Při psaní datumu jsou mezery mezi dnem, měsícem a rokem.
  - ✓ Čísla, která mají více než tři místa vlevo nebo vpravo od desetinné čárky, se člení do skupin o třech místech jednou mezerou. Čtyřmístná čísla se mohou psát bez mezery.
  - ✓ ²Značky jednotek se od číselné hodnoty oddělují mezerou. Tvoří-li značku dva nebo více znaků, následují za sebou bez mezery. Jestliže se číslicí a značkou vyjadřuje přídavné jméno, píše se takový výraz bez mezery.
  - ✓ ²Matematické značky čísla se od matematických značek oddělují mezerami. Pokud značky plus a minus vyjadřují hodnotu čísla, předsazují se bez mezery. V textu se matematické značky vypisují slovně

- ¹ K zalomení řádku nesmí dojít mezi číslem a značkou měrné jednotky mezi zkratkou akademického titulu a jménem mezi zkratkou jména a příjmením za dnem v číselné reprezentaci kalendářního data za jednopísmennou předložkou či spojkou. Řešením je vložení tvrdé mezery (CTRL + Shift + mezerník).

- ¹ Klávesu Enter používáme pouze na konci odstavce, nikoliv na konci řádku. Začátek odstavce odsazujeme tabelátorem.

- ¹ Běžný text se píše velikostí 12 bodů, poznámka pod čarou velikostí 10 bodů, nadpisy se mohou zvětšit nebo zvýraznit (max. velikostí 24). Za nadpisy se nepíše tečka. Psaný text (odstavec) se zarovnává do bloku. Pokud chcete něco zvýraznit, můžete to napsat kurzívou nebo tučně. Číslování kapitol a podkapitol arabskými číslicemi v desetinném třídění, přičemž kapitola Úvod a Závěr se nečíslují. Používat jednotnou úpravu v celém textu (např. stejné formáty a styly tabulek a grafů, velikost písma zpravidla 10-11 aj.).

¹Ing. Mgr. Jaromír Tichý, Ph.D., MBA. Dostupné z: https://is.vsfs.cz/auth/el/vsfs/leto2013N_DSeFF/3969242/3660539priprava_tvorba_a_hodnoceni_bakalarskych_a_diplomovych_praciIS_LOCK.pdf (is.vsfs.cz)

²PhDr. Jiřina Salaquardová. Dostupné z: https://is.muni.cz/auth/el/fss/jaro2008/ZUR203/CSN_01_6910.pdf (is.muni.cz)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

